Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

Учѣте ся брати мои
Думайте читайте

И чужому научайтесь
Свого не цурайтесь.

СВОБОДА

„Въ своей
хатѣ
своя правда

И сила
и воля"
Шевченко.

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА".

Рôкъ III. | Шамокінъ, Па. Четвергъ 3-го Жовтня 1895 | Число 30.

Вôдъ Редакціи.

Просимо нашихъ читателѣвъ „Свободы", щобъ схотѣли насъ докладно повѣдомити, кôлько хто заплативъ и коли? Члены „Союза" можуть получити газету за $1 на рôкъ, если достаточне число зголосить ся.

Редакція.

Шамокінъ 3. жовтня.

Не марнуй кровавицѣ!

Часто доводитъ ся намъ бачити людей, котрй по третôмъ и четвертôмъ разѣ вертаютъ до нового краю, щобы нову сумку грошей призбирати. Ладный то бы бувъ масточокъ, якбы мати всѣ тотй грошѣ на разъ въ руцѣ, котрй за три або чотыри подорожи перейдутъ дурнѣсенько въ руки компаній корабельныхъ и желѣзничыхъ. Противъ такои цыганьскои волокитнѣ мусимо рѣшучо выступити. Маешь замѣръ вернути до краю и газдувати тамъ, такъ працюй и зарабляй тутъ такъ довго, поки не зберес я, при ощадности, достаточна сума грошей, а якъ вже зъ нею выѣдешь, то не вертай вже тутъ а лиши мѣсце для другихъ, що хотятъ ся запомогчи.

Весь грôшъ, щось заощадивъ, складай въ банку, доляръ до доляра, и вертаючи до краю, возьми разомъ зъ собою. Не посылай частинами до старого краю, бо себе скривдишь и родины не запоможешь. Тамъ въ старôмъ краю гадаютъ, що доляры въ Америцѣ на вербахъ ростутъ; грôшъ твоею працею заробленый, пускаютъ зъ легкимъ серцемъ на рôжнй оказіи, бо на него самй не робили, а ты вернувши мусишь ся запозичати на другу подорожь до Америки. Добре сказавъ оденъ жидъ чоловѣкови повертаючому зъ повною кешенею долярôвъ: „Ту бы треба повными ваґонами везти доляры, а не кешенями, щобы всѣ дѣры заткати".

Д-ръ I. О.

Опѣка надъ рускими еміґрантами.

На дняхъ вôдбула ся на приходствѣ въ Mt. Carmell нарада рускихъ патріотôвъ надъ улекшенемъ долѣ нашихъ емигрантôвъ. Ураджено стремѣти до того, щобы въ мѣстахъ портовыхъ т. е. въ Новôмъ Йорку и въ Гамбурґу або Бременъ бувъ устроеный рускій дôмъ емиграційный, въ которôмъ нашй еміґранты знайдутъ приютъ а заразомъ и пораду, въ котри стороны маютъ удати ся за роботою. По кождоразовôмъ пароху въ Jersey City (пôдъ N. York) очѣкуемо, що не пожалуе великого труду, якій на него наложитъ наглядъ надъ домомъ еміграційнымъ въ New Yorku и ведене справъ информаційныхъ. — Дальше стремитъ ся до того, щобы въ старôмъ краю заложити народну агенцію еміграційну на Австро-Угорщину, котрои цѣлею булобы взяти въ опѣку емігруючихъ охороняти ихъ вôдъ неправныхъ и безумныхъ переслѣдовань изъ стороны низшихъ органôвъ урядничихъ, которй вганяютъ нашихъ бѣдныхъ емігрантôтъ въ рамена піявокъ, жидôвскихъ аґентôвъ, придбати для нихъ шифкарты и білеты желѣзничй по найтаньшой цѣнѣ и на найлучшихъ лініяхъ, одягнути ихъ найтаньшимъ коштомъ въ убране свѣтового крою и привчити найпростѣйшихъ правилъ приличности, щобы не були уважаний за дикунôвъ. Тымъ способомъ кождый еміґрантъ може заощадити що найменше кôлька найцятъ зр. а дуже многй навѣть и кôлька десять зр. — Числячи на всѣхъ емигрантôвъ которй выходятъ зъ Галичины и Угорщины можнабы тымъ способомъ сотки тысячь зр. рôчно задержати въ рукахъ емигрантôвъ.

Д-ръ I. О.

Торжественне посвящение церкви въ Піттсбургъ, Па.

Конець.

Пôдчасъ гостины пригравали банды на улици и здавалось, що се, або уродины якого цѣсаря, або Нѣмцѣ обходять свое народне свято — нѣ! Се славнй нашй Русины въ Піттсбургу обходили свято посвященя свои величавои святынѣ, котру збудовали власною кервавицею, власнымъ грошемъ, що тяжко запрацювали по фабрикахъ въ Піттсбургу, (а есть ихъ ажь 667 — бôльше якъ въ цѣлôй Австріи). Справдѣ можуть бути гордй на свое дѣло нашй Русины, они, якъ народъ ческій — можуть смѣло и гордо сказати, що побудовавъ „narod sobe".

Великй заслуги положивъ около будовы О. А. Поляньскій. Дволѣтный побутъ его въ Питтсбургу можна схарактеризовати трема словами: „вôнъ будувавъ церковь". Тай поглянувши на сю величаву святыню справдѣ конечно признати, що може нѣхто другій не въ силѣ-бы бувъ взяти въ будову стôлько естетики, стôлько смаку, якъ се удалось О. Поляньскому. Чоловѣкъ высоко интеллиґентный, знатокъ стилю и нашого обряду, мôгъ такъ прекрасно побудовати святыню Божу. Одно лишь не можемъ мы не закинути О. Полянъскому. Кожде почате дѣло выключно одвымъ чоловѣкомъ, конечно тымъ однымъ повинно бути довершене, выключае ся ту лишь певнй выпадки. Будова церкви въ Америцѣ вымагае стôлько правныхъ формальностей, якъ нѣгде инде. Точне полагоджене тыхъ формальностей, увôльняе парохіянъ вôдъ клопотôвъ зъ контракторами. А власне тои важнои рѣчи О. Поляньскій не зробивъ, лишивъ се на голову О. Констанкевича. Здае ся слабе здоровле не позволило О. Поляньскому довершити такъ славно почате дѣло.

О. Констанкевичь довершивъ будову церкви, за короткій часъ, бо за 3 тыжнѣ занявъ ся внутрѣшнымъ украшенемъ и приготовивъ церковь до посвященя такъ, якъ може жадна руска церковь въ Америцѣ не була до посвященя приготовлена. Думаемо, що О. Констанкевичь може бути спокôйный о дальшу долю церкви въ Піттсбургу и о долю рускои тамошнои громады, вôддавши справу въ такъ солідни и способнй руки, якъ О. Стефановичь. Чоловѣкъ молодый, енерґічный, солідный и способный певно поведе дѣло такъ, що для нашои рускои справы и въ загалѣ для справы нашого руского робôтника выйде на хосенъ. Намъ треба богато свѣдомыхъ задачѣ робôтникôвъ, а поки ихъ есть мало — приневоленый оденъ робити за десять. Церкви нашй въ Америцѣ то осередки нашого житя. Тамъ збирае ся народъ, горне ся въ Братства, а они суть пôдвалинами нашои будучои, розумнои организаціи. На тыхъ пôдвалинахъ спочивае орґанізація другихъ народôвъ, на тыхъ пôдвалинахъ и стане наша орґанізація, котра теперь спочивае въ пеленкахъ.

Участникъ.

Пôдчасъ торжественного посвященя надôславъ О. Гр. Грушка зъ Jersey City, слѣдуючу телеґраму:

Мы духомъ зъ вами честь труженникамъ во славу Богу и руского нареду.

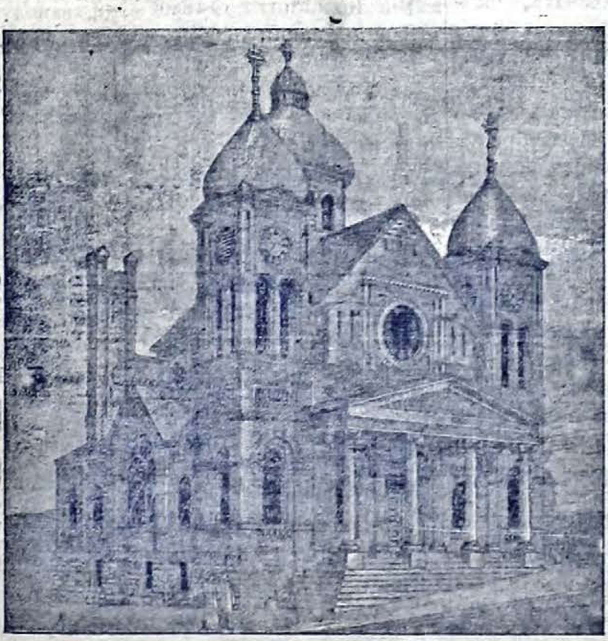

Руска кат. церковь въ Питсбургъ, Па.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

SVOBODA

(LIBERTY.)

Weekly Paper

The only Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken.

Published at 144, South Franklin str; Shamokin, Pa. of each week by the Svoboda Publishing Co.

ADVERTISING RATES:

One inch per annum...$ 10.00

„ „Six months. „ 6.00

All comunications should be addressed to:

„Svoboda“ Printing Office
144 S. Franklin, str,
Shamokin, Pa.

Предплата рôчна 2.00

До старого краю........ 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:

To “Svoboda” Printing Office
144 S. Franklin, str.
Shamokin, Pa.

Наша газета выходить що тыждня въ Четверъ.

Entered the post office at Shamokin, Pa. as second class mail matter.

УВАГА.

Хотячй приступити до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячне до касіера.

Mr. Gr. Chylak
Olyphant Pa.

И увѣдомити секретара пôдъ адресою.

Rev. Nestor Dmytriw
Mt. Carmel, Pa.
P. O. Box. 599.

Михаилъ Галайко
(Mike Halajko)
GENEVA, N. Y.

Властитель готелю и ресаврацiи — чоловѣкъ молодый. лѣтъ 25, хотѣвбы оженити ся зъ дѣвчиною рускою молодою и пристойною. Котра дѣвчина наша схотѣла бы вôддати ся, най напише листъ и пôшле свою фотографію. Докладный адресъ такій:

Mike Halajko
12 Wadswonth, Str.
GENEVA, N. Y.

Чистая напасть.

Смѣшно менѣ, що и я змушеный сказати бодай кôлька слôвъ о редакторахъ польско-американьскихъ газетъ, я такій собѣ тихенькій. Та щожъ, коли змушеный. — Отъ, беру въ руки „Gazet-y Pittsburgsk-y“ читаю всього на всього пятнайцять рядочкôвъ, а въ нихъ чотыри неправдѣ. Поминаю такй звѣдки, якъ: що О. Констанкевичь довершивъ благословленя церкви въ Піттсбургу, або що О. Поляньскій вôдѣхавъ зъ Америки покликаный Митрополитомъ Сембратовичомъ на каноніка до Львова. Чи церковь благословивъ О. Обушкевичь зъ Олифанту чи О. Констанкевичь зъ Шамокінъ, на одно выйде. О. Поляньскій може зôстати и епископомъ, не тôлько канонікомъ, однакъ знаємъ, що зъ Америки выѣхавъ вôнъ задля слабого здоровля, котре Пітсбурскій дымъ еще гôрше добивавъ. Але якимъ способомъ зробивъ редакторъ зъ мене „proboszcza Slowackiej gr. kat. parafii“ — ей Богу, не могу собѣ вытолковати. Не вжешь той панокъ знає лѣпше, чимъ я есмъ, якъ я? Чи богато видѣли вы, пене редакторъ, Словакôвъ гр. кат. обряду?.. Перечитавши то именоване мое на „Словацкого пробоща“, зразу самъ я незнавъ, чи я Русинъ чи Словакъ, бути могло, що злобнй люде завезли мене межи Словакôвъ, щобъ я ставъ тамъ священикомъ. Тогды булобъ такъ, що я гр. кат. обряду, а люде Словаки — отже готове понятіе: Словацкій гр. кат. пробощъ. Запытавъ я прото парохіянъ о ихъ думку. а они сказали, що они Русины а я рускій парохъ. Чи понимаете теперь, пане редакторе? Церковь на розѣ улиць 7-мой и Карсонъ — то руска церковь!

О. Н. Стефановичь.

ВѢСТИ ЗЪ АМЕРИКИ.

По всѣхъ майже станахъ Сполученыхъ Державъ, по всѣхъ фабрикахъ и угльокопахъ порушають ся колеса машины чимъ разъ скорше, клубы дыма бôльшй и бôльшй взносять ся понадъ мѣста и околицѣ. Се добрый знакъ. Роботы поправляють ся. Робôтники жваво уганяють ся за роботою и есть надѣя, що чимъ разъ больше потреба буде робочихъ рукъ. По всѣхъ газетахъ американьскихъ можна вычитати, що тй, а тй фабрики, тай и богато брехъ почали на довгій часъ роботу. Нашй робочй люде не можуть теперь нарѣкати на бракъ роботы, хто тôлько хоче робити, роботу знайде; потреба тôлько нашимъ людямъ шановати ся не пускати марно гроша, бо грôшь дорогій. Нашй братя въ Галичинѣ умирають зъ голоду, або продають послѣдну кровавицю, дорогу батькôвску землю жидамъ и ѣдуть ажъ до нещасливои Бразиліи, щобъ тамъ голову свою положити. Тй самй паны и жиды, що выссали нашого чоловѣка, тй самй люде шлють его до нещасливои Бразиліи, благословять на дорогу и упоминають: „pamietajcie za Ojczyzne“. Що за смѣхъ, що за иронія!

А намъ ту такъ добре. Роботы йдуть — выжити можь выгодно, ще и не оденъ центъ можь-бы вôдложити на чорну годину. Тôлько треба мати, треба вôдвыкнути вôдъ кека пива, вôдъ кварты віски; треба учити ся розуму, а якъ будемо мати розумъ, то и розумно будемо жити.

Нашй Братя Поляки вôдбули недавно великй нарады, якъ они называють: соймы. Ажь зъ краю приѣзджали послы, щобъ разомъ зъ тутейшими Поляками взяти участь въ нарадахъ. Що они тамъ урадили то урадили, (о тôмъ мы на другій разъ поговоримо) але радили то при великой участи членôвъ по рôжныхъ мѣстахъ. Тôлько одну рѣчь на разѣ мусимо пôднести, бо она дуже цѣкава. Деякй польскй газеты страшно накинули ся на д-ра Леваковского, що приѣхавъ бувъ на соймъ, ажь зô Львова и кажуть, що вôнъ дуже небезпечный чоловѣкъ — кажуть, що вôнъ якійсь анархістъ, соціялістъ и т. д.

Дежь тамъ панове Братя. Полякъ родовитый не може бути навѣть демократомъ — вôнъ вродивъ ся аристократа и умре аристократа.

Що говорить „Przeglad Wszechpolski“ про наукову выправу Д-ра Олеськова до Канады.

Навѣть такій поважный орґанъ не може позбутись тенденційного трактованя рѣчи. Навѣть такій орґанъ не може вылѣчитись зъ польскои зарозумѣлости. Для того, що Д-ръ Олеськôвъ не порозумѣвъ ся, анѣ съ товариствомъ польскимъ гандльово-географичнымъ, анѣ навѣть съ комітетомъ св. Рафаіла, котрый єсть головнымъ, добре платнымъ агентомъ ряду Бразилійского, вôдмовляє фаховому чоловѣкови, навѣть по его кôлькалѣтныхъ студіяхъ надъ краями незаселеными, заключати якй нибудь внесеня. Навѣть называє его выправи дилетанцкою и дивуєсь, якъ могли англійскй газеты и деякй польско-американьскй прикладати яке-небудь значѣнє до его подорожи.

Знаючи польску амбицію, и охоту геґемоніи надъ нами, легко намъ зрозумѣти той тонъ польскои часописи. Безперечно, що порозумѣнє съ тов. гандльово-географічнымъ мало бы свое значѣне, однакъ не потреба було, ажь въ компакты входити съ тымъ товариствомъ. Д-ръ Олеськôвъ певно выкориставъ всякй пригôднй и важнй публікаціи того товариства. Зъ комітетомъ св. Рафаіла не мôгъ навѣть порозумѣватись, бо мы знаемо цѣли сего кокітету тай люде, що въ нѣмъ засѣдають не суть до нѣчого способнй, хиба сповняти чисто формальнй функціи, вôдставляючи нашъ бѣдный народъ до Бразиліи. А впрочѣмъ — чижь Поляки не перестануть насъ втягати въ свою власну, національну орґанізацію? Чижь вже разъ не перестануть уважати насъ за дѣтей, котрй самй про свôй народъ зможуть дбати? Еще въ справѣ формальнôй заявляемо, що зъ Д-ръ Олеськовымъ вôдбувъ пôвтретя мѣсячну подорожь тôлько оденъ чоловѣкъ, а се селянинъ п. Дорундякъ зъ Коломыйщины, розумѣе ся Русинъ.

ВѢСТИ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

— Холера. Урядова газета доносить: Въ Тернополи занедужали 6 вересня двѣ особы, крôмъ того одну недужу особу привезено зъ Острова; померли двѣ а остае въ лѣченю вôсѣмъ осôбъ. Въ Обельници, пов. рогатиньского, померли 5. вересня четверта особа зъ родины, про котрои занедужанье передъ тымъ подано. Пôсля Gazet-ы Lwowsk-ои захоровали въ Тернополи дня 10-ого вересня двѣ особы, померла одна а позôстае въ лѣченю шѣсть осôбъ. — Въ Березовици повѣта тернопôльского позôстае въ лѣченю одна особа.

Российскй газеты доносять зъ Владивостока, що въ Хинахъ лютить ся страшна пошесть холерична; въ Пекинѣ умирае щоденно 2000 осôбъ а въ Шанґаю 500 осôбъ.

Заплатили пренумерату за „Свободу“:

Зъ Edwardsdale, Pa.

За часъ отъ 15. Авг. 1895 до 15. Авг. 1896.

1.	Алексій Дрочакъ	$2.00
2.	Іоаннъ Швантко	2.00
3.	Андрей Суликъ	2.00
4.	Ник. Кравчишинъ	2.00
5.	Василій Притискачь	2.00
6.	Михаилъ Пыртко	1.00

отъ 15. авг. 1895 до 15 февр. 1896.

Wilkes Barre, Pa.

1.	Семанъ Сымъ	50 цт.

отъ 1. окт. 1995 до 1. янв. 1896.

South Betlehem, Pa.

1.	Іоаннъ Коцуръ	$2.00

отъ 1. септ. 1895 до 1. септ. 1896.

Редакція.

СТАРИ И НОВИ ЧОБОТЫ.

Ой пише сынъ писанечко
Тай до свого тата:
„Пôшли менѣ, мôй татуню,
„Новй чоботята“.

Батько щиро думку важить,
Ставъ гадку гадати,
Ой якбы то найскорше
Чоботы пôслати.

„Пôшлюжь хиба телеграфомъ“,
Каже самъ до себе:
„Нехай скоро сынъ дôстане,
„Коли такъ му треба“.

Пôшовъ старый генъ у поле,
Дроту досягае,
Тай до дроту чоботята
Новй присиляе.

Поклавъ же ôнъ у холявы
Еще слова тіи:
„Якъ обуешь новй сыґу,
„Одошли старіи“.

Изъ пôсланця-дрота радый
Усѣвъ спочивати:
„Буду, каже, телеграфомъ
„Старыхъ“ дожидати.

Заснувъ старый. Крôзь дорогу
Иде подорожный,
Въ старй капцѣ бувъ обутый,
Видно незаможный.

Вздрѣвъ на libdротѣ чоботята
И зрадѣвъ душою:
„Ади, каже, ще й новіи!
„Тожь то ся устрою“.

И роззувъ ся зъ старыхъ шкрабôвъ,
Дроту досягае,
И на ноги чоботята
Новй надягае.

Надягнувъ, та нужь въ дорогу!
А старый проснувъ ся,
Горѣ глянувъ на телеграфъ,
Та ажь усмѣхнувъ ся.

Онъ побачивъ старй капцѣ,
А въ чихъ сами дѣры: —
„Ади, каже, якъ вви скоро
„Одъ сына наспѣли!“

ОДОЗВА.

БРАТЯ РУСИНЫ!

Удаемось до Васъ зô святою просьбою. Мы порѣшили будувати у себе святыню, нашу святу руску церковь, ту твердниню, котра забеспечае намъ нашу вѣру и нашу народнôсть на чужôй земли. Насъ ту не богато, а будова церкви, якъ вы сами знаете, великй сумы коштуе. Для того пукаемо до нашихъ рускихъ, щирыхъ сердецъ, щобъ схотѣли насъ запомогчи, щобъ схотѣли скинутись по кôлька центôвъ на ту высоку цѣль, и зôбранй грошѣ переслати на адресу:

Peter Lepak
811 Canal Str.
ELMIRA, N. Y.

Уповажненй коллекторы на церковь въ Elmira, N. Y. суть слѣдуючй:

Петро Лепакъ, Кузьма Мовчанъ, Иванъ Курила, Гнатко Симеонъ.

Передовсѣмъ вôдзываемось до нашихъ Вcч. оо. Духовныхъ, якъ такожь и до всѣхъ нашихъ честныхъ Братей, щобъ не опустили людей, котрй будуть збирати офѣры на дôмъ Божій въ Elmira.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

ДВА СЫНЫ.

Оповѣданє Марка Вовчка.

I.

Чоловѣкъ умеръ, двое дѣточокъ менѣ покинувъ, два сыны. Треба менѣ заробляти, треба своихъ дѣтей годувати. Не справлюсь сама. Те продала, те продала — усе попродала. Важко намъ убогимъ свое добро збувати, що въ насъ кровею обкипѣло!

Збула... клопочу ся, бѣдкаю ся зъ ночи до ночи. Нѣколи гараздъ и дѣточками втѣшатись...

А дѣти ростуть, уже и вють ся коло мене и щебечуть, мои соловейки.

II.

Андрѣйко бувъ у мене повновидый, ясноокій, кучерявый; веселый бувъ хлопчикъ, жвавый. Було за день добре ненѣ впече ся своею пустотою, а ще лучше розважить. И посварю, и поцѣлую его. Вôнъ бувъ старшенькій.

А що вже Василько, — тихій, сумирный: и въ хатѣ не чути, и на дворѣ невидно. Бувъ якійсь задумливый зъ малку. Чи те, що вôнъ у таку тяжку годину народивъ ся, чи таку вдачу ему Богъ давъ...

Андрѣйко село обѣжить, — верне ся червоный, смѣючи ся, пустуючи; а сей, гляди, пôдъ хатою денебудь сидѣти буде: землею пересыпає ся, або зѣля всякй вышукує; розкопує щось — хробачка выгребе, або мотылька вловить, — дивить ся, думає... Гукне Андрѣй, вôнъ весь издригне ся. Якъ коли, то було ляже въ садку, та цѣлѣсенькій день и пролежить нерухомо, мовъ прислухає ся до чого.

„Що се задумавъ ся, сыну?“ пытаю.

„Думаю — якій сей свѣтъ великій, нене!“

Ще хлопямъ бувъ, приземкомъ, а всѣ вже зѣля знавъ: и якъ зве ся, и де и коли процвѣтає, и якимъ цвѣтомъ; знавъ, коли пташки у вырей*) одлѣтають, и коли прилѣтають зъ вырею — усе вôнъ тое знавъ.

„Сежь ему такъ Богъ давъ! — бувало кажуть менѣ люде. Не хайте его, — се ему такъ Богъ давъ!“

III.

Ото було тыми вечерами осѣнными, якъ вже стомить мене робота, заберу обое до себе на колѣна, та почну на добрый розумъ навчати — якъ вмѣю, такъ и навчаю... Розказую имъ про те, про друге, — толкую ся зъ ними. Отъ же мôй Андрѣйко хутко и заскучає; такъ уже и варить ся: очи собѣ тре, и позѣває, и зôтхає. „Пустѣть вже мамо!“ просить ся. А скоро пустила, чого не загадає! и гомонить, и пустує, поки ажь сонъ зможе. А Василько буде хочь цѣлѣсеньку нôчь тую довгу изо мною сидѣти, мене слухаючи, та менѣ въ очи пильненько дивлячись.

Поснемо. Въ ночи прокинешь ся, — не спить Василько мôй.

„Сыну, чому не спишь?“

„Такъ, не хоче ся!... А чого-то мамо, нôчь темна, невидна?“

„Такъ Богъ давъ, дитино, що темно въ ночи... Спи!“ кажу ему: „спи!“

Вôнъ и змовкне... Тôлько довго еще несупокôйно ворочає ся.

Бувало, якъ мѣсяць въ оконечко засвѣтивъ, Василько дивить ся, очей не зводячи. А я одъ людей чула, що не добре, якъ на сонныхъ дѣтей мѣсяць сыпле промѣнемъ, — то и укрываю ихъ и наказую Василеви: „Не дивись, Василечку, на мѣсяць — не годить ся!“ Вôнъ и зôтхне... Та вже въ ряды-гсды упаде така нôчка, щобъ вôнъ спочивъ тихимъ духомъ, — або зовсѣмъ нема ему сну, або жь сны несупокойнй снять ся.

Андрѣйко не такій. Уже зоря занялась, вже и сонечко зôйшло, а вôнъ мôцнымъ сномъ высыпає ся, розкинувъ ся, розгорѣвъ ся... Якъ его зъ вечера трудно упорхати, такъ и пôдняти въ ранцѣ. А прокинувъ ся вôнъ, мôй пустунчикъ, — и гукомъ его въ хатѣ, ажь сохи движать! Нужь бѣгати, гомонѣти, гайнувати, ажь усе пôде жужмомъ! А само таке раде, веселе, миле!... Де то вже — хочь жалко, не жалко — а треба впинити: и пострахаєшь бувало, и покрикнешь на него...

Василько меншій а навчає старшего брата. Андрѣйко скорый бувъ, палкій якъ искра: то бувало тричи на день и больше посварить ся зъ дѣтьми на улици, або и побе ся за яку пустоту.

„Андрѣйку!“ каже тогдѣ Василь: „а що ты невеселый?“

„Бивъ ся — отъ що!“

„Отожь и бачишь, Андрѣйку, що за твою пустоту тобѣ и не минулось; а якбы ты не заводивсь, то и не смутковавбы теперь, и не стыдно булобъ, що тебе побито!“

А Андрѣйко ему свое: „И, такъ сидѣти нудно!“ Та знову югне зъ хаты, и слѣдъ загувъ.

Тихій бувъ Василько, розсудливый. Кто его на розумъ добрый наставлявъ, Господь его знає! Чи пôйде бувало, чи не пôйде до товарища, вже и повернувсь, вже и дома: не засидить ся, не заграє ся нѣгде. Такъ и зросъ на самотѣ, самъ изъ собою.

Не говôркій бувъ, не смѣшливый. У кого вже вôнъ вдавъ ся такій! Андрѣйко, то всѣхъ у селѣ знає. Робить яке дѣло, щирымъ серцемъ робить, а годинку урве собѣ на гуляне парубоцке! Сей же, якъ до чого ставъ, и очей не зведе и думки нѣ на що не зверне — уся душа его въ роботѣ.

IV.

Дѣти мои! дѣти мои!

Пройшла въ насъ чутка — рекрутчина сего року буде. Якъ я почула, наче мене холодомъ обняло. Поглянула на своихъ сынôвъ-парубкôвъ: що то за хороші, за молодй, Боже мôй добрый!

Одного ранку — бодай такого нѣкто не оглядавъ! — сказано менѣ, що на черзѣ Андрѣйко у рекруты...

Збираю остатне, споряжаю его... Яково-то свою дитину на лихо, на бѣду выряжати! Кто того не знає, нехай-же матери спытає!... А вôнъ то на моихъ очахъ ажь привявъ... Где той поглядъ молодецкій, где той усмѣхъ веселый!

Чи менѣ жь те оповѣдати, що не лишь ненька стара хлопцеви серденько слезми вялила? Плакали и молодй очи за нимъ, за его гарною вродою! Люби вôнъ пѣсни выспѣвує — бувало ясными зорями. Голосъ его по всему селу розлягає ся. Отъ же и выспѣвавъ собѣ дѣвчину любу та гарну. Лѣтнои поры, тихими та теплыми ночами, лежу бувало довго безъ сну, — думаю та горюю, и чую бувало розмову ихъ тиху та любу... Сподѣвалась я невѣсточки, якъ ластôвочки, собѣ на утѣху... Пôшла моя сподѣванка слѣдомъ за рекрутами!...

V.

Казано въ середу везти новобранцѣвъ по обѣдѣ. Сижу я та дожидаю тои годины, — коли вбѣгає мôй Василько, задыханый, блѣдый, и за нимъ два чоловѣки въ хату.

„Панѣ-матко! спорядѣть обохъ: велено и Василя брати!“

Я вѣры имъ не йму. „Не буде сего! ажежь вôнъ одинъ теперь у мене!“

„Нѣ, мамо“, промовивъ Василь: „такъ дѣйсно есть, якъ они сказали!...“

И всѣ мене вмовляють, а у мене серце наче замерло: и чую, що говорять, и бачу ихъ, а до серця нѣщо ненѣ не доходить...

Конецъ буде.

*) Вырей називає люд теплй полуднеы краѣ въ Африцѣ, куды гдеякй птицѣ нашѣ на зиму одлѣтають.

НОВИНКИ.

— Убійство. Зъ Тернополя доносять пôдъ днемъ 8 с. м.: Минувшои ночи на гостинци, ведучôмъ до Березовицѣ великои, убили мазуры, що роблять при будовѣ зелѣзницѣ, жида вôзника. Въ коршмѣ на „Погулянцѣ“ посварили ся при горѣвцѣ роботники зелѣзницѣ, мазуры и Русины. На се вôйшовъ до коршмы на склянку пива жидъ вôзникъ, вдавъ ся въ сварку и обидивъ мазурôвъ. Мазуры хотѣли вже въ коршмѣ навчити жида, але ихъ якось зацитькано; однакъ кôлька завзятѣйшихъ мазурôвъ выйшло зъ коршмы, засѣло ся при дорозѣ на жида и убили его на смерть ножами и обухами. Жандармерія прихопила одного убійника, а прочй поки-що десь скрывають ся.

— Д-ръ Йосифъ Олеськôвъ, провѣдавши вôдносины краевй въ Канадѣ, заѣхавъ бувъ 25. вересня до Шамокінъ, щобъ пôзнати жите-буте нашихъ людей въ Спол. Державахъ. По кôлькадневнôй гостинѣ въ Шамокінѣ и Mt. Carmel, вернувъ 30. вересня опять до Канады, щобъ полагодити справы еміґраціи съ тамошнымъ міністерствомъ. Въ першихъ дняхъ мѣсяця жовтня выѣзджає Д-ръ Олеськôвъ до Европы.

ВСЯЧИНА.

Кôлько людей мешкає на земельнôмъ обшарѣ?

Докладно се обчислити дуже тяжко. Въ приближеню, въ роцѣ 1874 Бемъ и Ваґнеръ обчислили, що загаломъ наша земля мѣстить на собѣ 1391 міліонôвъ людей, въ роцѣ 1878-ôмъ Левасеръ начисливъ 1439 міліонôвъ, а теперь доходить число всѣхъ людей на цѣлôй земли до 1480 міліонôвъ людей. Отже зъ того припадає на Азію 825,379.000 мешканцѣвъ, на Европу 357,379.000, на Африку 163,953.000, на Америку 121,713.000, на островы Океану и стрефы полюсовй 7,500.400, на Австралію 3,230.000 загаломъ 1479,729-400 мешканцѣвъ. Ученый демоґрафъ англійскій I. Holt-Shooling уложивъ на пôдставѣ сихъ чиселъ цѣкавй зôставленя. Упередъ выказує вôнъ, въ якôмъ вôдношеню люде розмѣщенй въ рôжныхъ сторонахъ свѣта. И такъ на 1000 людей, 558 замешкує Азію, 242 Европу, 111 Африку, 82 Америку, 5 Океанъ и стрефы полюсовй, а лише 2 Австралію. Отже сама Азія мѣстить больше якъ половину загального числа мешканцѣвъ, Европа около $\frac{1}{4}$, Африка $\frac{1}{9}$, Америка $\frac{1}{10}$ а загальне число мешканцѣвъ въ Австраліи, есть менше якъ число мешканцѣвъ въ Лондонѣ або въ Парижи и Петербурзѣ разомъ. Той демоґрафъ бавить ся и въ аритметичнй фантазіи. Если бы — каже — загальне число людей, с. е. 1480 міліонôвъ поставити на однôй площи, призначуючи для кождого чоловѣка одинъ квадратовый метеръ, то можнабы всѣхъ помѣстити на просторони 22 миль. Добрый циклістъ объѣхавъ бы сю просторонъ въ $3\frac{1}{2}$ годины. Мешканцѣ цѣлого обшару земного, ставши трохи тѣснѣйше побôчь себе могли бы помѣстити ся на островѣ Манъ, але вдоволяючи ся $\frac{1}{2}$ метромъ квадр. на особу. Статистикъ иде еще дальше и всѣхъ людей пакує до скринѣ. Отже на всѣхъ людей не треба бы такъ великои скринѣ якъ може бы ся здавало — досыть кубъ выставленый на квадратѣ о боцѣ довгôмъ 1140 метрôвъ; кождый чоловикъ мавъ бы до ужитку свого 27 кубічныхъ цалѣвъ. Така скриня не займала бы всей просторони въ лондоньскôмъ парку „Hyde“ а добрый циклістъ мôгъ бы объѣхати въ шѣсьтьохъ минутахъ а до годины оглянути цѣлый ладунокъ.

Продавъ бузьки за гуся.

Вôльнымъ промысломъ займавъ ся, тожь и аркушика промыслового не платйвъ. Що въ руку попало, те й мѣнявъ на еквівалентъ... ну, та й пхавъ бѣду, абы близше смерти. Тôлько жь не все трафлялось дещо у руку; иногдѣ треба було понатужити и мозокъ. И ото разъ, таки сегорôчнои весны, задумавъ ся було — звѣсно, ставъ промышляти: якимъ промысломъ перепхати бы день, два... А весняне сонѣчко грѣло, а пôдъ зводомъ небеснымъ якъ разъ надлетѣла ватага бузькôвъ. Вôнъ глянувъ и усмѣхнувъ ся... Прийшла нôчь, вôнъ зъ собою мѣшокъ и — гайда! Куды? - - Ото на стрѣху одну, другу... а все на таку, де бузьки мали свои гнѣзда. И призбиравъ промысломъ въ мѣшокъ дванайцать бузькôвъ и пôшовъ ще дальше промышляти. Пѣшовъ до жида, гримнувъ у дверѣ, жидъ выйшовъ. „Чуешь — каже — я гуси вкравъ, купи!“ — Ну, покажи — вôдповѣдає жидъ.“ — „Годѣ, повтѣкають — ты лишь руку въ мѣшокъ!“ — Жидъ справдѣ вôткнувъ руку: птиця є! И торгъ въ торгъ купивъ тй гуси зъ мѣшкомъ за 5 зр, занѣсъ до темнои пивницѣ и тамъ ихъ выпустивъ. Не замѣтивъ навѣть, що не ґеґають. Поклавъ ся спати, а промысловець помандрувавъ въ свѣтъ за очи. Другои днины жидъ до гусей, а замѣсть гусей — бузьки!

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

Твердый самоубійникъ.

Въ страшный способъ вôдобравъ собѣ житье канцелістъ Фридрихъ Гомбертъ въ Берлинѣ. Гомбертъ мешкавъ въ одной комнатѣ на 4-ôмъ поверсѣ та замкнувши дверѣ поперерѣзувавъ собѣ упередъ артеріи (жилы) въ обохъ рукахъ а вôдтакъ пхнувъ себе ножемъ 12 разôвъ у груди. Позаякъ еще живъ, пôдпаливъ рѣчи въ комнатѣ. Мешканцѣ дому, побачивши, що дымъ выдобуває ся зъ дверей, завѣдомили сторожу огневу. Въ хвили, коли сторожа вывалила дверѣ, Гомбертъ змôгъ еще отворити вôкно и выскочити на улицю. Пôднесено его сильно попареного, зъ пукненою щокою, розбитымъ лицемъ, поломаными ребрами. Мимо сего еще живъ та ажь вôдвезеный до шпиталю, скôнчивъ тамъ въ недовзѣ свое житье.

Михаилъ Бережаньскій, молодець лѣтъ 24 хотѣвбы оженити ся зъ рускою дѣвчиною. Дѣвчина здорова и мôцна, може мати 20 лѣтъ, або меньше, най напише листъ и вышле свою фотографію на адресу:

Mr. M. Berezansky
806 2-nd Str.
SOUTH BETLEHEM, PA.

JOHN GLOWA,

EXSELSIOR, PA.

Одинокій шторъ на цѣлый Exselsior ИВАНА ГЛОВЫ — Вже его не потребуемо захвалювати, бо каждый не вôдъ нинѣ его знае, а хто є ще не знае, най зайде и купить, а певно непожалуе. —

I. B. YOUNG,

Кандидатъ на шерифа зъ партіи демократичнои. Чоловѣкъ честный, совѣстный; насъ Русинôвъ буде у всѣхъ справахъ пôдперати. Радимо нашимъ братямъ горожанамъ американьскимъ **що бы всѣ, якъ одинъ мужъ голосовали на сего чоловѣка.**

PETRO SERAFIN

Петро Серафинъ

424 Shamokin Str.

Рускій готель.

Мае пиво, віску и всякй другй здоровй напитки. Готель чистенькій, услуга порядна, честна и солідна.

Вже часъ покинути чужихъ, а себе самыхъ пôдпомагати!

T. TALPASZ,

ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЬ

РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— и —
ГОТЕЛЬНИЧІЙ

246

PEARL STR.
SHAMOKIN, PA.

Недалеко рускои плебаніи.

Добрый вечеръ, друже мой!
— Добрый вечеръ, свате!
А куда такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!

∴

Що за Талпашъ? Зводки онъ?
— Та-жь краянъ нашь милый
— У него всѣ русини
— Подкрѣпляють силы!...

∴

— Що за брындза й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

ЮЛІЯНЪ КОПЫСТЯНСКІЙ

Гавріилъ Малнякъ

Гуртовный складъ
(Wholsale)
20 Market str.

SHAMOKIN, PA.

Мають завсѣгды на складѣ свѣже добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки (whiskey) и лѣкеры найлѣпшого ґатунку

Братя! замавляйте у своихъ.

РУСКІЙ КОМ. ШТОРЪ

727 Commerce str.
SHAMOKIN PA.

Манажеры:
МИХАИЛЪ ЛАБОВСКІЙ
МИХАИЛЪ КОЛОДѢЙ

Всякі товары найлѣпшого сорта, дуже тунй

Родимцѣ! не спомагайте жидôвъ, але своихъ братôвъ!

СЛАВЯНЬСКІЙ ГОТЕЛЬ

Станислава Леоновича.

Мае завсѣгды свѣже и добре ПИВО, РОЗЛИЧНИ ГОРѢВКИ, ВИНА, ЛѢКЕРЫ И ЦИГАРА.

УСЛУГА ПИЛЬНА И СОЛЕДНА.

памятайте его адресъ!

S. LEONOWICZ,

813 E INDEPENDENCE Str.

SHAMOKIN PA.

Dr. JOHN SZLUPAS,

Office: 421 Penn Ave
Telephone: 1613.
SCRANTON, PA.

АПТИКА СЛОВЕНСКА.

Лѣчить всякй хоробы въ короткôмъ часѣ и успѣшно.

Поручаемо сего доброго лѣкаря нашимъ братямъ Русинамъ.

Dr. F. J. MEEK,

Д-ръ. МИКОЛАЙЧИКЪ
103 Shamokin, str.

Одинокій лѣкарь, славянинъ на цѣле мѣсто. Лѣчить всякй хоробы совѣстно и въ короткôмъ часѣ. Особливо незрôвнаный лѣкарь въ справахъ положничихъ.. Говорить по англійски, по руски и по польски. Горячо поручаемо сего знаменитого доктора, нашимъ Русинамъ.

НАЙСТАРША, НАЙЛУЧША, НАЙСЛАВНѢЙША

АПТИКА

есть безперечно
T. R. CLARKSON & CO.
Cor. Shamokin & Sunbery str.

SHAMOKIN, Pa.

Всѣ докторы мѣжь котрыми и Д-ръ Миколайчикъ шлють свои рецепты и поручають всѣмъ тую аптику, де всѣ лѣки приготовляють ся совѣстно.

O. MURDZA & BRO'S.

О. МУРДЗА и БРАТЪ.

46. Second str.

MT. CARMEL, PA.

Тôлько оденъ рускій шторъ на цѣле мѣсто. Всякй товары найлѣпшого сорта. Услуга точна. Конѣ, якъ каты.

Купуйте люде у своего. вже часъ покинути жидовъ.

J. BOBKOWSKI

ПРЕДПРІЕМЦЯ ПОХОРОНОВЪ.

300
PEARL and MULBERRY str.

SHAMOKIN PA.

Удавайте ся въ потребѣ до него.

SCHLOS & KLEIN

10. East Market Square „Hello", 3373

WILLIAMSPORT, PA.

Гуртовный складъ найлѣпшои **виски, вина всякого рода и всѣхъ найлѣпшихъ напоивъ** на цѣлу околицю, а навѣтъ на цѣлу Пенсильванію. Виску, вино, всякй здоровй напитки бочками и фляшками купують всѣ и дуже зъ того задоволенй и здоровй.

Якъ хто тôлько разъ купить въ тôмъ складѣ — нѣколи не пожалуе того.

Въ цѣлôй Пенсильваніи пють виску, вино и всякй напитки зъ того славного складу. Нашй люде, якбы хтѣли закупити собѣ трункôвъ на КРЕСТИНЫ, ВЕСѢЛЯ и другй оказіи, най удають ся до той фирмы; тамъ дôстануть таньо, а напитки такй, що душу и серце розвеселяють.

9 W. CENTER ST.

SHENANDOAH PA

ФАБРИКАНТЪ
Прапорôвъ (фанъ
Хоруговъ, Одзнакъ
Пасовъ, Шапокъ для Братствъ

Фана для парады зъ найлѣпшого єдвабу; чотыри и пôвъ черезъ шесть и пôвъ стôпъ со всѣма приборами $25, и 26.75

Прапоры больши зъ найлѣпшои матеріи по $32.00 $35.00 $45.00 и $50.00

Пишѣть по цѣнники и по пробу до:

R. H. MORGAN
9 W. Centre Str.
SHENANDOAH, Pa.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ШТОРЪ

въ

ОЛИФАНТѢ ПА.

Пôдъ зарядомъ

ГЕОРГІЯ ХИЛЯКА

Звѣстного руского патріоты. Есть се найлучше заосмотреный зô всѣхъ шторôвъ во всѣ потребнй товары и всякого рода по якъ найтаньшôй цѣнѣ.

Кождый тамошный Русинъ уважаючи себе правдивымъ и щирымъ патріотомъ, най спѣшить до свого ґруского штору. Особенно нашй ґаздынѣ най йдуть громадно! Нащо Юськôвъ, Шмулѣвъ помагати? Идѣть до свого.

ИВАНЪ ТАЛПАШЬ

Недалеко лігайского діпа въ Mt. Karmel, Pa.

Поручае любымъ краянамъ свôй добре заосмотреный

ГОТЕЛЬ.

Пиво, горѣвка, лікеры и цигары найлучшого сорта. Таный и выгôдный нôчлегъ

Снѣдане, обѣдъ и вечера все свѣже, смачне и дешеве.

Попробуйте

РУСКА ТОРГОВЛЯ

(Creek Store Company)

415 Shamokin Str,

въ ШАМОКІНѢ ПА

Поручае мѣсцевымъ Русинамъ и на околицю свôй богатый складъ всякого рода виктуалôвъ и майнерскихъ знарядôвъ.

Е тутъ мясо —
И лопата,
Суть и скирнѣ
И гербата,

Перецъ, гвозды и кобасы,
Мука, крохмаль, солонина
Мыски, горшки всѣ овочи
Зеленина и сушенина.
Е чернушка,
Е петрушка.

D. SALEY

136, Morris str.
JERSEY CITY N. J.

Продае книжки рускй: **молитвословы, библія, житясвятыхъ**, всякй популярнй научнй брошуры и другй рускй книжки.

Молись, трудись, учись, до СОЮЗА запишись, до читальнѣ ходи, Бога въ сердцю май, ближняго люби, церковь посѣщай, Свободу **читай**, Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся. Въ лютерію не грайте, **тôлько грôшь щадѣть**

Братя! намъ треба „Народного Дому", ану скинтесь по центови Се не забувайте! . . . . Буде **зъ васъ.**